

Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU23

Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan

---

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:248 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.

Fyra yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Avtalet.....	4
Utvecklingen i Republiken Kirgizistan	5
Sveriges relationer med Republiken Kirgizistan	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden.....	7
Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan	7
Motionen	8
Utskottets ställningstagande.....	8
Reservationer	10
1. Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, punkt 1 (MP)	10
2. Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, punkt 2 (MP)	10
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionen	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan**

Riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:248 och avslår motion

2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (MP)

2. **Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer**

Riksdagen avslår motion

2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Reservation 2 (MP)

Stockholm den 4 juni 2026

På utrikesutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Fredrik Ahlstedt (M), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Fredrik Malm (L), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Ann-Christine Frohm (SD), Johan Büser (S) och Rasmus Giertz (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:248 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan. Avtalet benämns härnäst det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet. Propositionen kom in till riksdagen den 30 april 2026. En följdmotion har väckts med anledning av propositionen.

Givet avtalets omfattning och betydelsen av det strategiska partnerskapet mellan EU och Centralasien gör regeringen sammantaget bedömningen att avtalet är av större vikt och att det därför enligt 10 kap. 3 § regeringsformen ska godkännas av riksdagen.

Bakgrund

Avtalet

I dag gäller ett partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan vilket skrevs under den 9 februari 1995 och trädde i kraft den 1 juli 1999 (prop. 1995/96:137, bet. 1995/96:UU20). Det avtalet ingicks i syfte att skapa en bas för politisk dialog, främja handel och investeringar, agera ram för ett bredare samarbete samt understödja Kirgizistans ansträngningar att befästa sin demokrati och utveckla och fullborda sin marknadsekonomi.

Europeiska unionens råd beslutade den 21 september 2017 att bemyndiga Europeiska kommissionen att inleda förhandlingar om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska unionen (EU) och Republiken Kirgizistan (Kirgizistan). Förhandlingarna inleddes i december 2017 och avslutades i juni 2019. Avtalet undertecknades preliminärt (paraferades) den 6-juli 2019 och undertecknades på unionens vägnar den 25 juni 2024.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet ersätter vid ikraftträdandet det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtalet.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet är ett blandat avtal. Det innebär att både EU och dess medlemsstater är avtalsparter tillsammans med Kirgizistan. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då den sista anmälan har inkommit om avtalets ratificering, godtagande och godkännande enligt parternas egna interna förfaranden. Kirgizistan lämnar sin anmälan till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd (rådet) och EU lämnar sin anmälan till Kirgizistans utrikesministerium. Rådet beslutade den 4 mars 2024 om provisorisk tillämpning av delar av avtalet.

Avtalet består av sju avdelningar. I avdelning I beskrivs de allmänna principerna och målen i avtalet. De övergripande målen omfattar hållbar utveckling, fred, stabilitet och säkerhet genom samverkan i utrikespolitiska frågor, ekonomiskt och politiskt samarbete och multilateralism.

Avdelning II handlar om att parterna ska utveckla en verkningsfull politisk dialog kring alla gemensamma intressen. EU och Kirgizistan ska enligt avtalet samarbeta på området utrikes- och säkerhetspolitik. Dialogen inbegriper att främja demokrati och rättsstatens principer, värna mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, stärka civilsamhället, lagföra grova brott som rör det internationella samfundet, bidra till konfliktförebyggande och krishantering, förbättra regional stabilitet och konfliktlösning, motverka spridning av massförstörelsevapen, reglera handeldvapen och andra lätta vapen samt kontrollera vapenexporten.

Avdelning III innehåller bestämmelser relaterade till rättvisa, frihet och säkerhet. Här åtar sig parterna bl.a. att samarbeta om rättsliga frågor.

Avdelning IV behandlar handel och handelsrelaterade frågor. Det övergripande målet är att utveckla handeln mellan parterna, särskilt genom förenklade tull- och handelsprocedurer och minskade handelshinder. Avdelningen innehåller artiklarna 175–179 om handel och hållbar utveckling med skrivningar om bl.a. åtaganden för att främja utvecklingen av internationell handel på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling och kampen mot klimatförändringarna.

Avdelning V handlar om samarbete på området ekonomisk och hållbar utveckling.

Avdelning VI innehåller bestämmelser om ytterligare samarbetsområden.

Avdelning VII behandlar institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser.

Utvecklingen i Republiken Kirgizistan

Sedan självständigheten från Sovjetunionen 1991 har Kirgizistan genomgått en rad politiska och ekonomiska förändringar. Landet bedriver en aktiv utrikespolitik gentemot betydande aktörer som EU, USA, Kina och Ryssland. Kirgizistan har länge rankats som Centralasiens mest demokratiska land och har även genomfört flest maktskiften. Utvecklingen har på senare år varit mindre gynnsam, men landet rankas fortfarande högst i regionen. Kirgizistan är aktivt i flera globala multilaterala forum, såsom Förenta nationerna, Partnerskap för fred, Internationella atomenergiorganet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och Världshandelsorganisationen. Kirgizistan deltar även i regionala samarbeten genom Eurasiska ekonomiska unionen, Oberoende staters samväld, Shanghai Cooperation Organisation och Organization of Turkic States.

I linje med Kirgizistans tilltagande internationella engagemang ansökte landet 2018 om icke-permanent medlemskap i FN:s säkerhetsråd för perioden 2027–2028.

EU har kommit att bli en viktig handelspartner för Kirgizistan, särskilt på importsidan. EU är i dag den fjärde största ursprungsmarknaden för Kirgizistans varuimport. Kirgizistans ekonomi är huvudsakligen råvarubaserad, medan industrivaror importeras. De huvudsakliga exportvarorna är raffinerad olja, guldmalm och koncentrat därav, kopparskrot samt torkade baljväxter. De obrutna guldtilgångarna i gruvan Kumtor hör till världens största. Sedan 2022 har Kirgizistans tillväxt varit bland de högsta i världen, i genomsnitt 9 procent per år.

Kirgizistan antog 2018 en nationell utvecklingsstrategi med målet att landet ska ansluta sig till världens 60 mest utvecklade länder före 2040. Landet befinner sig för närvarande på plats 117. Kirgizistan strävar efter att ha en konkurrenskraftig ekonomi med fokus på innovation och miljövänlig teknik samt att ha en ekonomi som är diversifierad, balanserad och inkluderande med en fördelaktig investeringsmiljö.

Sveriges relationer med Republiken Kirgizistan

Sverige har en ambassadör i Kirgizistan stationerad i Stockholm, och ett honorärkonsulat i huvudstaden Bisjkek. Kirgizistans ambassad i Berlin är sedan juli 2019 ansvarig för förbindelserna med Sverige men saknar för närvarande en sidoackrediterad ambassadör. Större delen av Sveriges samarbete med Kirgizistan sker genom EU.

Sveriges främsta exportvaror till Kirgizistan är verkstadsprodukter såsom pumpar, centrifuger och kompressorer, lantbruksmaskiner, särskilda industri-maskiner, kraftöverföring för motorfordon och kraftalstrande maskiner. Sveriges främsta importvaror från Kirgizistan är frukt och köksväxter. Handelsvolymen mellan Sverige och Kirgizistan har fluktuerat under 2020-talet, men Sverige har haft ett handelsöverskott på mellan 26 och 220 miljoner kronor.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan. Avtalet syftar till att fördjupa de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan EU och Kirgizistan. Avtalet utgår från de gemensamma värderingar som EU vilar på: demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt rättsstatens principer.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet i svensk lydelse finns som bilaga till propositionen.

Utskottets överväganden

Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan. Riksdagen avslår motionsförslagen.

Jämför reservation 1 (MP) och 2 (MP).

Propositionen

Avtalet

Regeringen framhåller att det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet utgör ett viktigt steg mot ökat politiskt och ekonomiskt engagemang från EU:s sida i Centralasien.

Det nya, fördjupade avtalet har enligt regeringen som syfte att stärka och diversifiera det ömsesidigt gynnsamma samarbetet och spegla samtida politiska och ekonomiska förhållanden. Avtalet bygger på Kirgizistans och EU:s vilja och behov av att vidare utveckla sina bilaterala förbindelser som uttrycks i rådets slutsatser av den 17 juni 2019 om EU:s strategi för Centralasien. Avtalet avser att bidra till genomförandet av EU:s Centralasienstrategi som antogs den 15 maj 2019. Regeringen bedömer att både rådets slutsatser och strategin understryker Centralasiens strategiska läge, betydande marknadsmöjligheter och möjlighet till samverkan för den regelbaserade världsordningen.

Regeringen framhåller att avtalet stärker samarbetet mellan EU och Kirgizistan inom utrikes- och säkerhetspolitik grundad i respekt för den regelbaserade världsordningen samt arbetet för fred, stabilitet och säkerhet genom multilateralism.

Avtalet täcker flera samarbetsområden, såsom handel, hållbar utveckling och konnektivitet, immaterialrätt, forskning och innovation, utbildning, miljö och klimatförändringar, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och civilsamhället.

Konsekvenser av avtalet

Regeringen anför att de stärkta handelsförbindelserna väntas gynna EU:s och Sveriges ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning. Indirekta positiva

effekter förväntas på grund av ökade medel knutna till bruttonationalinkomst och mervärdesskatt. Den del av avtalet som rör tullliberalisering kommer enligt regeringen att medföra en begränsad negativ effekt på EU:s budget. Regeringen gör bedömningen att ett godkännande av avtalet inte kommer att medföra några statsfinansiella konsekvenser.

Regeringen anför vidare att det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet förväntas stärka relationen mellan EU och Kirgizistan och utgör ett viktigt steg mot ökat politiskt och ekonomiskt engagemang från EU:s sida i Centralasien. I propositionen anges att utveckling på avtalets alla områden är ett delat intresse mellan parterna och att potentialen för utökat samarbete är stor. Avtalet kommer enligt regeringen att underlätta samarbetet och utbytet mellan Sverige och Kirgizistan, såväl bilateralt som genom EU.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Kirgizistan innehåller bestämmelser om skydd för geografiska beteckningar och om civilrättsliga sanktioner vid intrång i sådana beteckningar. Lagen (2018:1654) om sanktioner vid intrång i rätten till vissa skyddade beteckningar kan behöva justeras för att inkludera det aktuella avtalet bland de internationella avtal som omfattas av bestämmelsen i 2 §. Regeringen avser i så fall att återkomma till den frågan i ett annat sammanhang.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 1 anser motionärerna att riksdagen bör avslå regeringens proposition. I yrkande 3 anför motionärerna att Sverige inom EU bör verka för att i samarbetet med Kirgizistan prioritera skyddet för fria medier, oberoende civilsamhälle, politisk opposition, kvinnorrättsorganisationer och människorättsförsvarare. I yrkande 2 framhåller motionärerna att avtal med länder där demokratin försvagas ska förenas med tydliga, mätbara och uppföljningsbara krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. I yrkande 4 anför att regeringen årligen bör åiterrapportera till riksdagen hur samarbetet med Kirgizistan används för att främja dessa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att ett ökat politiskt och ekonomiskt engagemang från EU:s sida i Centralasien är viktigt.

Utskottet konstaterar att avtalet mellan EU och Kirgizistan bygger på de mål som EU har fastställt i de grundläggande fördragen. Dessa mål är grundläggande för alla relationer och förhandlingar som EU och dess medlemsstater har med länder i andra regioner. Utskottet välkomnar därför att avtalet vilar på bl.a. respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatens principer.

Utskottet konstaterar att avtalet täcker en rad samarbetsområden, såsom handel, hållbar utveckling och konnektivitet, immaterialrätt, forskning och

innovation, utbildning, miljö och klimatförändringar, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och civilsamhället.

Utskottet vill framhålla att avtalet innehåller bestämmelser om samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitik grundat i respekt för den regelbaserade världsordningen samt arbetet för fred, stabilitet och säkerhet genom multilateralism.

Utskottet noterar att regeringen bedömer att avtalet inte förväntas medföra några statsfinansiella konsekvenser för svensk del.

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör godkänna avtalet om fördjupat partnerskap mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan. Därmed avstyrker utskottet motion 2025/26:4190 (MP) yrkandena 1–4.

Reservationer

1. Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, punkt 1 (MP)

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår proposition 2025/26:248.

Ställningstagande

Miljöpartiet är inte emot samarbete med Kirgizistan. Tvärtom behöver EU bygga relationer som stärker hållbar utveckling och rättvis handel. Men samarbete med länder där demokratin försvagas måste användas för att tydligt främja mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. EU:s relationer med omvärlden måste bygga på unionens grundläggande värden: respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter.

Det räcker därför inte att avtalet innehåller allmänna skrivningar om mänskliga rättigheter, demokrati och civilsamhälle. Dessa måste följas av tydliga krav, uppföljning och konsekvenser om utvecklingen går åt fel håll. EU bör använda sin politiska och ekonomiska tyngd för att kräva konkreta förbättringar: stärkta fria medier, skydd för civilsamhället, rätt för oppositionen att verka, oberoende domstolar och ett slut på trakasserier mot människorättsförsvare.

Miljöpartiet anser därför att riksdagen bör avslå propositionen. Sverige ska vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter också när EU:s geopolitiska intressen i Centralasien växer.

2. Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, punkt 2 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige inom EU bör verka för att samarbetet med Kirgizistan särskilt prioriterar skyddet för fria medier, ett oberoende civilsamhälle, politisk opposition, kvinnorrättsorganisationer och människorättsförsvarare.

Jag anser vidare att Sverige bör verka för att avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan EU och länder där demokratin försvagas ska förenas med tydliga, mätbara och uppföljningsbara krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Regeringen bör vidare årligen rapportera till riksdagen hur Sverige och EU använder samarbetet med Kirgizistan för att främja dessa.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:248 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan:

Riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.

Följdmotionen

2025/26:4190 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:248 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtal med länder där demokratin försvagas ska förenas med tydliga, mätbara och uppföljningsbara krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU:s samarbete med Kirgizistan särskilt prioriterar skyddet för fria medier, oberoende civilsamhälle, politisk opposition, kvinnorrättsorganisationer och människorättsförsvarare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen årligen bör återrapportera till riksdagen hur Sverige och EU använder samarbetet med Kirgizistan för att främja demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och rättsstatens principer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.